

ДОБРУДЖА

ОРГАНЪТ НА СЪЮЗА НА ПРОСВЪТНО БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА «ДОБРУДЖА» ВЪ БЪЛГАРИЯ

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Сердика“ № 3
Годишенъ абонаментъ:
За членове 60 лв
За нечленове 100 лв
За чужбина 200 лв.
За Америка 2 долара
Брой 2 лв
Редак.: П. Господиновъ

Връщане е невъзможно

Мартенската сесия на Съвета на О. Н. в Женева се закры. Решение то му е известно.

Натоварва се тричленна комисия отъ 2. г. Адачи (Япония), Чемберлейнъ (Англия) и Де Лионъ (Испания) да изучи най-обстойно въпроса и го докладва въ юнската сесия на съвета, като: 1. На комисията се дава право, за нуждите на изучаванията, да изисква и събира сведения отъ всъкъде; 2. На заинтересованите държави се дава възможност да представят на комисията своитъ претенции и възражения.

Очевидно, това не е още едно решение на въпроса. Въ това отношение и най-големитъ оптимисти не си правяха илюзии: предвиждаха се пръжките и мъжотийт, за да не се очакваше едно решение по същество още въ тая сесия на Съвета. Такова решение не ще се получи, въроятнo, и през юний, пък дори и въ първата следъ то-а пленарна сесия на О. Н. презъ септември.

Но — съ всички резерви, които иматъ място, когато се борази съ въпроси отъ тоя родъ — ние виждаме и казваме, че връщане не може да има. Проблемата за малцинствата е поставена вече за разрешаване и въпрѣки всички противодействия — ще добие разрешението си, първоначално, въроятнo, компромисно, а покъсно и окончателно.

Вече съ факта, че проблемата, както никога досега, бѣ предметъ на най-живо обсъждане въ пресата на цѣлия святъ въ продължение на месецъ — може да се счита за единъ голъмъ мораленъ успѣхъ. Народитъ разбраха значението на въпроса и опасността, които той носѣ за свѣтовния миръ, ако не получи едно благоприятно разрешение. Самото решение — да се докладва въпросътъ въ близката сесия на Съвета — е така също една крачка напредъ.

Сега вече самитъ малцинства и тѣхнитъ емиграции трѣбва да развиятъ максимално енергия, за да мобилизиратъ всички благоприятстващи каузата имъ сили и фактори, защото *vigilantibus jura deducuntur* — на будния принадлежи правото. Да подкрепимъ Изпълнителния комитетъ и да искаме отъ него бдителностъ и работа въ тоя решителенъ моментъ.

За добруджанката

Къмъ съюза има засега женски групи въ София, Русе и Шуменъ. Въ движението работятъ рамо до рамо съ своитъ братя много жени. А г-жа Дора Габе навлиза вече въ една дейностъ — и то съ тактъ и съ умение, които ѝ правятъ честь — обстоятелство, което за лишенъ пътъ до казва, че добруджанката може да бжде полезна извънредно много на дѣлото.

Предстоятъ да бждатъ образувани женски групи при дружествата въ Варна и Бургазъ. Това е повече отъ похвално.

За да може движението на добруджанката да се канализира и осмисли, ИК — въ изпълнение на конгресното решение — реши да дава въ в. „Добруджа“ месечно по една страница, посветена на добруджанката и нейнитъ борби и дейностъ.

Сигурно наскоро ще се наложи да бжде издадена и специална брошура за женското добруджанско движение, ако ИК бжде ефикасно подкрепенъ въ своитъ начинания да се амбицира и въпрегне въ колесницата на добруджанското дѣло и добруджанката.

Всички добруджанци трѣбва сериозно да се замислятъ върху това и да дадатъ своята ценна и навременна подкрепа на ИК.

Тежката неволя на Добруджа

Писма отъ Добруджа

Цинцарскитъ золуми. — Безсилието на днешната власт. — „Добруджа трѣбва да се обезбългаря“. — Кървавиятъ походъ срещу българщината. — Нашиятъ мощенъ протестъ

„Радостнитъ“ новини, които пристигаха за положението въ Добруджа следъ смѣната на режима, замръха. Въ нашата поробена родина наново зацаряватъ робската неволя, ангаритъ, побощата, издевателствата, злоупотрѣбленията на корумпираната влашка администрация. Неспирно продължаватъ и цинцарскитъ золуми.

Нови тъмни облаци сж надвесени надъ Добруджа. Нови кървави дни, по-черни и отъ кърджалийскитъ, по-грозни и отъ инквизицията!

Когато се реши да се колонизира Кадрилатерътъ съ цинцари и др., организира се цѣла пропаганда за тѣхното изселване отъ Македония и кралството. Благодарение на това, въ Добруджа почнаха да пристигатъ колонисти, поѣхъ натоварени на специални влакове и паравоци. Обещаната имъ земя, обаче, още не бѣ приготвена. По цѣли месеци тѣ трѣбваше да висятъ по пристанищата, по гаритъ. Тана се роди идеята да бждатъ разквартирувани изъ селата. Разбира се, — въ къщитъ на българитъ.

Скоро, обаче, голѣма частъ отъ колониститъ забравиха, че сж гости въ чужди къщи, смѣтнаха се за господари на положението и започнаха да буйствуватъ. Много добруджанци, вследствие на това, бѣха изхвърлени отъ собственитъ имъ къщи, нѣкои се приютиха въ обораитъ си, когато „гоститъ“ се ширѣха въ тѣхнитъ къщи. Има колонисти, които сж отъ три години и досега не сж си построили здания.

Така настаненитъ цинцари трѣбваше да обработватъ дадената имъ земя. Но съ какво? Не ще и съмнение, че не съ големи ржѣе. И понеже нѣмаха добитѣкъ, заграбиха чуждитъ.

Многобройни сж случаитъ, когато земята още не е иззета, когато тя още е собственостъ на старитъ стопани, а македонцитъ не искаатъ и да знаятъ за това, и взематъ насилна земята на хората, и то тази, която е най-добра, често пѣти и която е засѣта или даже пожената.

Въ всички тия дѣла на колониститъ-македонци прозира една система, резултатъ на една организация, която цели изпждането на българитъ и турцитъ отъ Южна Добруджа. И неведнѣжъ сж чували българитъ отъ Кадрилатера да имъ се казва: българитъ да върватъ въ България, всѣхитъ къщи и ниви сж въ България, всичко, що е тукъ, е наше, македонско, тѣй като Кадрилатерътъ е наше второ отечество.

И за прилагането въ изпълнение на това тѣхно тѣй наречено „право“ тѣ си служатъ съ оръжие въ ржѣа. Кой имъ го дава, кой имъ позволява да го носятъ, кой ги насърждава да си служатъ съ него?

Ето какво искаме да се установи. Българскиятъ елементъ отъ Добруджа е крайно миролюбивъ и трудолюбивъ, но иска да се зачита неговитъ имотъ и животъ. Той също иска да се спре веднѣжъ за винаги алармата съ закона за изземване на едната трета отъ неговата собствена земя, като се избѣни законътъ отъ 1924 г. Той иска настоятелно покрай наказването на виновнитъ за изстъпленията, да се премахнатъ и причинитъ за тия инциденти. Исква да се изчисли земята, която ще се изземе отъ експроприацията, а не отъ едната трета, която споредъ формалнитъ обещания на правителството ще се върне на населението, и да се присмѣтне числото на колониститъ, които могатъ да бждатъ настанени, и ако числото на тия, които сж тукъ, е достатъчно, да се спре изпращането на нови колонисти.

Ако има мѣсто още за нови колонисти, да бждатъ докарвани само когато имъ се приготви всичко, а ако числото

на тия, които сж тукъ, надвишава възможното, излишекътъ да се колонизира другаде.

Иска най-настоятелно да се построятъ къщи на колониститъ и да се освободятъ къщитъ на мѣстнитъ жители, — иска обезоржаването на колониститъ-македонци и преследване споредъ закона на тия, които носятъ оръжѣе, безъ да иматъ право за това.

Подъ привидната форма на фалшивото площадно патриотарство, нѣколко търгашъ съ интереситъ на колониститъ грабятъ безъ съвъ и малкото и право, което сж добили следъ непрестанни разтѣпания.

Пощенскиятъ чиновникъ отъ Добричъ, Радо Йонъ Пѣстолъ, по този поводъ е разпратилъ до вестникитъ въ Добричъ следното изложение:

„Мнозина натрупаха богатства за смѣтка на колониститъ.

Най-характерниятъ въ това отношение е занасниятъ капитанъ Илие Жоржеску, отъ селото Калфамбюф.

Отъ селата Яплежа, Калфамбюф, Дуршлари и Клошка държавата е иззела 1866 хектари земя. — Отъ тая земя само 960 хектари сж раздадени на колониститъ; другитъ 395 хектари сж дадени на колонисти безъ право на военно колонизиране, лично отъ Илие Жоржеску, за негова смѣтка, подъ формата на димияши.

Тия колонисти работятъ неуморно, за да пълнятъ джоба на безжалостния имъ експлоататоръ. Тая земя е покрита съ фиктивни контракти.

Но освенъ тая земя, 511 х. земя ето вече отъ три години самъ спекулантътъ Илие Жоржеску разработва за своя лична полза. Извънъ това, тоя безподобенъ търгашъ има лично своя, дадена му отъ държавата 25 хектара земя, и като арендавшъ на държавата други 75 х.

За всички тия дербѣйства на Илие Жоржеску съмъ донесълъ лично на знанието на г. министра на земледѣлнето, настоятелно исканъ видѣтъ. Това, което го заявявамъ, е самата истина. Лично отговарямъ за достоверността му.“

Надеждитъ още не сж стихнали. Много добруджанци, измѣчени, потиснати, онеправдани още вѣрватъ, че ще се по добри положението имъ, че всичко, което се говори и обеща, не е праздни обещания и предизборна демагогия, тѣй както твърдятъ заклетитъ врагове на Нац. царнистната партия.

На първо мѣсто изключителниятъ законъ за организацията на Нова Добруджа още теже надъ населението. Нима до края ще бждемъ управлявани отъ извънредни и изключителни закони, като чели другитъ закони не сж достатѣчна гаранция за запазването на реда и спокойствието?

Училищниятъ въпросъ стои въ сжщата фаза. Преди имаше въ Южна Добруджа повече отъ 200 основни училища по селата, издържани отъ селянитъ. Въ тия училища се предаваше на български езикъ, т. е. на езика на мѣстното население.

Е добре, сега въ нито едно село нѣма българско училище и нито въ едно държавно училище не се предава на матерния езикъ на дѣцата.

Отъ 42 селски черкви, въ които порано се обслужваше на славянски и български езикъ, днесъ само въ 8-тѣхъ се чува езикътъ, на който говорятъ истинитъ жители.

Кѣде останаха и защо се магнаха другитъ свещеници и защо не се позволява, покрай ромънския свещеникъ, въ тия 42 черкви, построени съ паритъ на селянитъ, да има и по единъ българ-

ски, който да обслужва на роденъ намъ езикъ?

Даваме гласностъ на дветъ оплаквания, които селянитъ отъ с. Мусубей сж отправили: едното до добричкия префектъ, съ което искатъ незабавното премахване на Парасневъ Мукулеску отъ селото имъ, а второто — до редакцията на в. „Диминица“, съ което изтъкватъ гижната лѣжа, по случай фалшивото заявление, отправено до окръжния управителъ, което сжичиятъ Парасневъ Мукулеску е съмѣлъ да вземе отъ колониститъ, изтъквайки имъ, че ще имъ се дадатъ дърва, зининия и пр. и пр.

Сжщото това заявление се публикува въ в. „Универсулъ“, който не се подвоуми да уплаши своитъ читатели съ „страшителитъ български комити“, които благодарение на хора като фалшификатора П. Мукулеску, така страшно започнаха да крѣтосватъ по страницитъ на „Универсулъ“, несмушавани и... невидени отъ никого, освенъ отъ самия писачъ.

Оплакванията на мусубейци разкриватъ единъ много важенъ случай на лѣжливо доносничество, съ каквито е препълнена крѣтката история на Нова Добруджа отъ нѣколко години насамъ.

Ромънскиятъ депутатъ К. Ангелеску, въ надвечерието на избраната кампания въ Добруджа, на всеуслишанье бѣ деклариралъ, което потвърди и предъ официалната делегация на Българската миноритарна партия въ Ромъния, че законътъ за организацията на Нова Добруджа отъ 1924 г. е една велика неправда спрямо ромънскитъ граждани отъ български произходъ, че той е чисто и просто една поржария (свинщина), която е срамъ за ромънското законодателство. И че точно такава е и мнението на министра на земледѣлнето, Михалаке.

Тогавъ Ангелеску бѣше заявилъ още, че този законъ ще се избѣни, за да се поправи направената неправда; да се премахне този срамъ и да се унищожи тази поржария. За доказателство, че точно такава е мнението на Михалаке, той бѣше посочилъ официалната декларация, направена предъ пресата и публикувана въ всички столични вѣстници, която категорично говори за избѣненето на закона за организацията на Нова Добруджа.

Но не ще и съмнение, че има хора, на които този тѣй чудовищенъ законъ отърва, защото тѣ сж го създали, поддържали сж го и го поддържатъ, и сега, когато видѣха, че той ще се избѣни, тѣ се съединиха, нададоха вѣкъ и почнаха отчаяна борба за неговото оставяне въ сила.

Тѣзи хора сж въ либералната партия. Въпреки че официалнитъ кандидати за депутати на тази партия въ 1922 г., когато бѣше още въ сила законътъ отъ 1921 г., който признаваше земята за пълна собственостъ, а не за мирѣе, декларираха официално, че „ще се борятъ за премахване на извънредния режимъ, създаденъ въ нашия окръгъ чрезъ „закона за организирание на Нова Добруджа“, че „ще действатъ, щото селската собственостъ да остане въ ржѣетъ на тия, които сж я владѣли въ 1913 г. Напоследѣтъ тѣ се сплотиха около в-къ „Легионари“, за да водятъ борба противъ избѣненето на закона и искатъ точно противното на това, което тѣхнитъ кандидати-депутати, и по после депутати обещаваха и не изпълниха.

Има ли мирѣе въ Добруджа? На този въпросъ за да се отговори, трѣбва да се заведе другъ. Има ли мирѣе въ България? Защото ромънската държава не завври въ Южна Добруджа турския юридически режимъ, а тоя на българската държава.

Е добре, за да твърди нѣкой, че въ

България е имало някога и има сега земи мирие, трябва да бъде или някой крайно недобростъстен юрист и човъкъ същевременно заслъпенъ шовинистъ.

Авторът на статията от „Легионари“ изглежда, че е едното и другото. Единственият мотив за конфискацията на земята на добруджанци, подъ привидната форма на изземването на третината от земята мирие, се иска от фамозния анжетьоръ г. Мишиора — на държавата трябва да се даде земи и безразлично отъ где и по какъвъ начинъ ще ги вземе.

Но тоя начинъ на оправдание конфискация на земи отъ пълноправни граждани е единственъ въ човъшката история.

Даже узорпатърътъ Наполеонъ преди близо единъ векъ, възмутенъ отъ тоя несправедливъ и самоволенъ начинъ, е повърналъ земята на африканците.

Група добруджанци, жители на с. Гаргалкъ, сж отправили молба до прокурора въ Дъбричъ за следното:

На 13 I. т. г. къмъ 5 часа сл. обядъ предъ кжщата на Георги Пачевъ и Кою Ганевъ дойдохе една група повече отъ 35 колонистимакедонци и се опитаха да влѣзатъ въ кжщитѣ имъ, въпрѣки, че никой нѣмаше вътре.

Г. Пачевъ и К. Ганевъ веднага повинаха кмета на селото е шефа на поста, които навреме дойдохе и казаха на колониститѣ, че не сж тѣзи кжщитѣ, кждето трябва да се настанятъ, а други сж съвременни ги поканиха да имъ ги посочатъ.

Тогавъ колониститѣ, по единъ много бруталенъ начинъ, отговориха, че тѣ не признаватъ никаква властъ и че ще направятъ каквото искатъ.

При това положение и кметътъ и шефътъ и общинския секретаръ, заедно съ собственицитѣ на кжщитѣ се оттеглиха, тъй като заплашванята на колониститѣ взеха единъ сериозенъ характеръ, а още повече, че бѣха въоръжени съ пушки и тояги.

Следъ оттеглянето на властятъ и собственицитѣ, колониститѣмакедонци, между които: Шере Букувалъ, Георги А. Вранъ, Таке Вранъ и др., приблизително 38 души, изпотрошиха прозорцитѣ и се настаниха въ кжщитѣ.

Собственицитѣ Г. Пачевъ и К. Ганевъ, заплашени, избѣгахъ въ града, оставяйки имотитѣ си въ ржцетѣ на колониститѣмакедонци“.

И българитѣ въ село Шабла сж се оплакали предъ прокурора отъ цинцарскитѣ, золумъ, но какъ тѣхната молба, така и многото други сж били оставени безъ последиствие. Ето и оплакването имъ:

„На втория денъ на Коледа въ училището имаше ученическа забава. Въ време на забавата колониститѣмакедонци Я и Нула се качи на сцената и се опита да отвлѣче ученичката Керана Димо Казанлъшка.

Директорътъ на училището се противупостави. Но колониститѣмакедонци сж ножъ въ ржца заплаши директора и публикуката, която веднага се разотиде, а забавата не стана.

На третия денъ на Коледа една група въоръжени колонистимакедонци нападнаха кафенето на Дянко Балевъ, обреха чаритѣ отъ чекмеджето и откраднаха много други работи.

Следъ това отидоха въ кръчмата на Диора Белберски, който успѣ навреме да затвори кръчмата си — счулиха фенера предъ дюкяна му.

Следъ тия нападения на въоръженитѣ

Идейното и тактическо очертание на съюза

„ДОБРУДЖА“

Статия втора: Съдържание и форма на националното съществувание. Народъ и нация. Задачи и домогвания.

Никой не спори, че добруджанското население има всички качества на народъ, с. р. че то не е една аморфна етническа група безъ определена и очертана физиономия, а една цементирана въ общността на историческата сжба и еднанитѣ стопански и културни интереси етническа група. Ромънскитѣ шовинисти не могатъ дори себе си да убедятъ въ ромънския характеръ на областятъ и теоритѣ си въ това отношение тѣ не смѣятъ да изнесатъ предъ външния святъ, очевидно, защото рискуватъ да станатъ за смѣхъ и на децата. Само за домашно употребление и специално за нужитѣ на шовинистическото възпитание на младежтѣ някои ромънски учени продължаватъ да източаватъ енергията си за исторически фантазии за ромънския характеръ на Добруджа.

Националното чувство като усѣщане на историческата общностъ и еднаквостъ на нравитѣ, интереситѣ и стреленията, е вънъ отъ всяко съмнение у добруджанца. Несъмнена е така сжчо и неговата подготвеностъ за организиранъ държавенъ животъ. А тѣзи две черти съставляватъ и условията, за да бъде и да се счита за отделна народностъ или народъ всяка погълъта етническа група.

Веднѣжъ при нато качеството на народъ за добруджанското население, всичко останало следва само по себе си.

Правото за самоопредѣление на народитѣ днесъ е сана социалполитическа догма, която никой не смѣе да отрече. Голѣмата французка революция освети правата и свободитѣ на човѣка и гражданина — индивидуалната свобода. Генерализирана, индивидуалната свобода се изрази и въ лти въ принципа за самоопредѣлението на народитѣ: което заслужава отделната личностъ, толкова повече заслужаватъ цѣлитѣ народи. И въ сжщностъ 19-итѣ векъ не е друго, освенъ история на освобождението на човѣшката личностъ, като индивидуидъ, и на народитѣ, като общ-

ствени крещани. Робството и крепостничество, като институти на индивидуалното подчинение и зависимостъ, бидоха окончателно заличени отъ лицето на земята отъ тържествуващия презъ 19 векъ принципъ за личната свобода. Пакъ по силата на тоя принципъ, обобщенъ за народитѣ въ правото имъ на самоопредѣление презъ 19 векъ, получиха свободата и независимостъта си повечето отъ днешнитѣ народи. Именно подъ знамето на тоя принципъ старата феодално-монархическа държава, основана на насилственото подчинение на народноститѣ, се разпадна и се образуваха националнитѣ модерни държави. По тоя начинъ, демокрацията, съ своята фанатича и догматична привързаностъ къмъ свободата, изобщо, напълно покрича и обема въ себе си националната проблема, като изражение на естествения стремежъ на народитѣ къмъ свободно и непринудено проявление. И въ тая смисълъ националниятъ проблемъ е проблемъ на демокрацията.

Стремлението къмъ самоопредѣление у всеки народъ се изразява и изливъ, споредъ обстоятелствата, въ най-различни форми. Сжщността и съдържението, обаче, на този стремежъ сж едни: свободно проявление на народноститѣ особности — запазване, закрепване, развитие и свободн проявление на националния индивидуалитетъ.

Най-първично и сжществено отъ тия проявления езикътъ, народнитѣ, материнитѣ езикъ, като естествена и най-силна връзка, обобщаваща и обединяваща милиони хора въ едно неразривно цѣло, въпрѣки всички различия въ социално, културно, икономическо и друго отношение. Да говори и да пише на своя роденъ езикъ и да не е заставенъ да знае и да се сношава на чуждъ езикъ, гдето и да се намира човѣтъ — въ дома си, на улици, на пазара, въ сжда или друго учреждение, на чегва или на публично събрание — ето първото легитимно право, произтичащо отъ признатието за народностъта и принципа за самоопредѣлението на народитѣ.

Да се учи свободно на родния си езикъ и да се моли на своя Богъ на сжщия езикъ — тази свобода на човѣка е производна на първата, а въ сжщото време е проявление на свободата на културата и на съвестъта.

Като манифестни проявления на народностния принципъ се считатъ още: правото на особни сдружения за културни, икономически и политически постижения. И, като върховно проявление на народностния принципъ — сжщевременно гаранция за ненакараностъта на принадлжкитѣ му права и свободи — се издава правото на народа да има своя народна държава и да разполага съ сждбата си суверенно. Това право е интегрално, то включва въ себе си всички други и съставлява максималната програма на всяко национално-освободително движение.

Ясно е, прочее, че националното съществувание, споредъ обстоятелствата

и хода на нѣщата, може да има и добива разни степени и форми. Отъ пълното порабощение, отричащо всяко проявление на националната индивидуалностъ, до пълната свобода и независимостъ, изразени и въплотени въ национална държава — възможни сж, като исторически етапи, най-разнообразни форми и степени на национално сжществувание. Всяка отъ тия степени и форми обуслова, прави възможна по-високата, по-пълната и по-съвършената. Тукъ намира фактическото си и социологическо обоснование една минимална и една максимална програма въ освободителното, както и въ всяко друго обществено движение. При това, постиженията на минималната програма даватъ съдържанието, а тия на максималната — и формата на националното сжществувание.

Независимо отъ формата, въ която ще се излѣе единъ денъ националното сжществуание на добруджанския народъ — една голѣма и преварителна задача стои открита предъ него самия и предъ неговата емиграция: това сж постиженията на минималната програма, десетъ десети отъ които постижения сж още въ сферата на желанията. За реалполитика и за патриота, (не шовиниста и патриотара!) тия постижения, ако и да се наричатъ минимални, всжщностъ сж голѣми и сжществени, защото тѣхното реализиране решава проблемата въ 90%.

Въпроситѣ за формата свързани съ максималната програма, сж винаги спорни и — повдигани преждавременно — винаги предизвикватъ разноречия, недоразумения и страсти, следъ това — раздоръ и разцепленъ я, и най-после — разложъ и дезорганизация.

Да се спори и да се изтощаватъ сили и време върху това, каква да бъде формата на бждещата свобода, когато народътъ въ Добруджа е лишентъ отъ най-елементарнитѣ човѣшки гьждански, културни, училищни, църковни, езикови и пр. права, — това значи да се жертвуватъ реалнитѣ интереси на добруджанския народъ за кухи формули и политически домогвания.

Защото, какво практическо значение иматъ споретѣ за това — ще бъде ли бждещата свобода Добруджа организирана въ демократическа или съветска република, или пъкъ въ монархия, и дали тя ще влѣзе или не въ несжществуващата федерация на балканитѣ?

Пита се, може ли една емиграция, нищожна отломка отъ своя народъ, да му натрапава своитѣ идеи за бждещата свобода, идеи и формули, често плати плодъ на тѣсногръдни политически внушения? Че кой е оторизиралъ тая емиграция да решава и предрешава тая въпросъ, който по право принадлежи на самия народъ и на неговата суверенна воля?

Дори ако цѣлата емиграция би била еднодушна въ това отношение — пакъ не може тя да пререшава тоя въпросъ. Толкозъ повече не може да се поставя тѣй въпросътъ, щомъ мненията и желанитѣ се раздѣлятъ. Не може, защото — лишентъ отъ всяко практическо значение —

ФЕЙЛЕТОНЪ

ЕДИНЪ ТИПЪ

(Скица отъ натура)

Дали той е добруджански, не зная, но присъдствуваше на добруджанско събрание. И се прояви.

Той, безспорно, беше младежъ. И като такъвъ, простено му бѣ да бъде буенъ; трѣбваше, обаче, да бъде укротенъ; но той нѣмаше понятие за две нѣща: за възпитание и коректностъ. Обладаваше една дързостъ, изключително вредна, но за щастие само за самия него. Нѣмаше самокритика и самонаблюдателностъ. Изобило, имаше много липси. А това, което имаше, беше само отрицателно.

На всичко това отгоре беше и *болшевикъ*. Болшевикъ отъ тия, които вмѣсто идеи, иматъ цинизъмъ.

Кой бѣ създадалъ тоя типъ, мъчно може въ наше време да се опредѣли. Едни казваха — епохата, други — нуждата. По следното беше повѣрно. Трудътъ който полагаше, доказваше това. Ония широки жестове, размѣрени да срещнатъ наоколо само въздухъ; ония препълнени и напрегнати на шията вени; оная треперяща отъ престорена яростъ глава; ония изагнени уста и посинѣли устни; онзи погледъ който каточели гледа презъ винено-червенъ параванъ и насоченъ винаги надъ главата на събе единика — всичко това говореше не за душевентъ пламъ и огнь, а за наемничество, за физически напънъ, за усиленъ трудъ на тѣлото, на мускулитѣ.

Затова често имаше и потъ на челото. Това е пакъ признакъ на физически усилия, които господърътъ трѣбоваше да види, да оцени и прилично да възнагради.

Идѣше ми да му кажа: — Момче, ако ти си вѣренъ, преданъ и искренъ болшевикъ, то ти ще бждешъ първата жертва на болшевиима, ако нѣкога се въведе въ България; а ако не си такъвъ, то въдушевлението ти е съзвучие на метални звукове. Жалко за младостъта ти! Ти и сега си мостъ и лекоумието, съ което днесъ се подлагашъ, говори, че никога не ще бждешъ нѣщо повече.

Па и езикътъ ти и словесата, които изговаряше не говорѣха за нѣкакво творчество отъ твоя страна; тѣ бѣха отъ клишето, което е тѣй познато на добруджанци и което ти нѣма способността шо годе да поразнообразишъ и шо годе да маскирашъ. Ти говори за О. Н. Съ сждитѣ изрази утре ще говоришъ за капитала, за експлоатацията, която ти познавашъ, може би, само отъ лична практика. За това, въпрѣки усилията, ти останал далечъ отъ бананитѣ. Ти само се изложи: голъ и босъ, тѣлесно и душевно. Не се хареса дори на тия, които те бѣха

пратили. Въпрѣки революционния си маршъ и болшевикътъ прави еволюция. Клишетото вече не е това. Не го забелязватъ само зеленитѣ. Затова пжтъгъ ти е кратъкъ. Това може да ти се пророкува сиѣло и съ увѣреностъ. И сега вече личатъ по тебъ признацитѣ на истисканъ лимонъ. Ти вече ще се повтаряшъ. На друго събрание ти ще бждешъ още по ограниченъ и скудоумень. За симпатии къмъ тебъ можешъ да очаквашъ само отъ страна на нѣколко изкривени физиономии около тебъ. Гласъ имашъ силенъ, но и той е продаденъ вече. Това е началото на истискането. Напраздно се лѣжешъ и те лѣжатъ, че ще бждешъ Цицеронъ отъ Добруджа.

Добруджанци, учете се да познавате тоя типъ. Той не ви е полезенъ. Ако купуваситѣ още и днесъ бснуватъ изъ вашата родина, то типове като тоя сж тѣхната дѣсна ржца. Гонете ги изъ срѣдата си!

Н. Мий

Положението въ Добруджа

Телеграмата на съюза до О.Н.

Няколко дни преди да се сложи на разглеждане въ Съвета на О. Н. въпросът за маджинствата, И. К. изпрати до О. Н. следната телеграма:
 »При маджинството си на власт новото ромънско правителство бѣше обещало на маджинствата въ Южна Добруджа да установи единъ режимъ на зачитане правата на това население, да премахне ангаритѣ и насилнята, да се въздържи отъ изключителното законодателство, забвгащо поземлената собственост и пренебрегващо придобититѣ отъ селянитѣ права. Изпълнявайки поетитѣ задължения, привителството бѣше успѣло да ограничи злочинствата на колониститѣ и на чинциаритѣ. Населението започна да се успокоява и да добива въра въ новия законенъ режимъ. Дължимъ, обаче, се съжаление да донесемъ до ваше знание, че миноритарното население е наново разтревожено отъ недавнашнитѣ правителствени нареждания, съ които отново се въвежда законътъ за поземлената собственост, възстановяватъ се ангаритѣ и се засила колонизацията. Това ново положение застрашава да предизвика както въ миналото нежелателни послѣствия и конфликти, създаващи неблагоприятни за спокойствието въ областта условия. Отъ името на добруджанската емиграция и въ интереса на мира ви молимъ за бърза намѣса за да се избѣгнатъ нови конфликти.

Съюзъ на просвѣтно-благотворителнитѣ дружества „Добруджа“.

въпроситѣ само предизвиква спорове, несъгласия, разединение и дезорганизация и по тоя начинъ емиграцията губи възможностъ да направи за своя народъ и онова малко, което би могла, ако бѣше единна и съгласна. Нащо по-лошо: амѣсто полза, тя може да причини вреда — всичко зло и нищо добро.

Именно защото това е така, програмата на една емиграционна организация, въ нейната цѣлостъ и максимални очертавания, не бива да съдържа спорни формули и лозунги, особено пъкъ по въпроси отъ компетентностъ на самия народъ.

Отъ тая гледна точка формулираната въ устава и прецизирана отъ конгреситѣ задача на съюза „Добруджа“ се явява едно колкото мѣрко, толкова и полезно установление, което преди всичко подчертава помощната роля на емиграцията спрямо освободителнитѣ стремления и задачи на самия добруджански народъ.

— Съюзътъ „Добруджа“ има задачата да *подпомага* дѣлото на стопанското, културно и политическо равенство и самоопредѣление на добруджанския народъ, безъ да се счита въ правото да предопредѣля формитѣ и организацията на неговата свобода: съветска, федеративна, републиканска или монархическа — това да опредѣли е право на суверенния народъ и никой, догдето е членъ на съюза, не може (за партийно политически цели и съ очевидна вреда за единството на емиграцията) да поставя такива преждевременни и разединяващи движението лозунги и задачи“.

Въ тая формула е очертана почти цѣлата идеология на съюза „Добруджа“ въ противовесъ на сепаратичната и чужда по янушение формула на московския коминтернъ: за Балканската федеративна република въ която ще членува и свободна Добруджа.

И за да не остане никакво съмнение въ преимуществото на съюзната задача, бърза да добавимъ, че тя не изключва и лозунга за Балканската федерация. стига единъ денъ свободниятъ добруджански народъ да реши да се присъедини къмъ нея.

Да се разбере. Не се касае до тая или оная форма на бждешата свобода на добруджанския народъ. Касае се да се подпомогне тоя народъ, за да добие свободата си изобщо. — А какъ ще устрои своята свобода и каква организация и форма ще ѝ даде — това е работа и грижа на самия народъ, а не на съюза „Добруджа“, а още по-малко на отделни негови членове. Всичко друго е натрапничество и тѣсногрудъ партизанство.

Асенъ Госпо инювъ

Не сж комунисти

„Работническо дѣло“, бр ѝ 75, органъ на коммунистическата партия въ България, подъ заглавието „край на фашистката диктатура“, дава отчетъ за състоялото се събрание на 24 февруарий. Между другитѣ оратори, — цитираме текстуално, — „отъ името на Младежката организациа“ говорилъ „гражданинътъ Асенъ К. Паневъ“, председателъ на организацията.

Ораторътъ между другото е казалъ: „Другари, присъединявайки се къмъ борбата на своитѣ брѣтя тукъ въ „свободна“ (кавичкитѣ сж на в-ко) България за пълна и безусловна амнистия, ние ведно съ тѣхъ ще се боримъ за освобождение на всички политически затворници отъ всички балкански страни“.

Писмо отъ границата

Нато преди 500 години!

Управницитѣ въ влашката земя сж си плюли въ устата по отношение обезбългаряването на Добруджа. Отъ царя до пладаритѣ сж гузни, тѣ не могатъ да търпятъ българския елементъ въ Добруджа, страхъ ги е отъ българина, отъ неговата речъ, а навече отъ неговата любовъ къмъ родината му, когато стане нужда да я защити: тѣ знаятъ подвига на българския войнъ.

Цѣльта имъ е винаги само една: българинътъ да се изчисти отъ Добруджа или пъкъ да се асимлира.

На 6 тога младежътъ Митю Петковъ отъ с. Асваткѡй, Тутраканска околия премина границата. Той разпрѣя, че билъ взетъ войникъ на 6. II. 928 г., зачисленъ въ санитарната частъ въ гр. Галацъ. Поизгравкитѣ, гаврата съ българското име отъ началницитѣ му не можели да се понасятъ. Неговото национално чувство и гордостъ почнаха да му шепнатъ да напустне тази страна на мжитѣ и да потърси своята закрилица — майка България, въ прегръдкитѣ на която да си отдъхне и да ѝ се закълне, че ще я защитава съ оная синовна обичъ и преданостъ, съ която неговитѣ дѣди и бащи сж я защищавали. Митю Петковъ следъ дълги лутания пристига въ Асваткѡй и Тутраканъ, улесняватъ го управницитѣ власи да премина границата по онзи каналъ, който е вече пригответъ въ Тутраканъ — границата — до рибарската колиба на едни ренегати. Влашкитѣ катили още въ Асваткѡй оскубали Митю Петковъ както подобава, отпратили го до Махмудъ Калмукана, патентования контрабандистъ въ Тутраканъ, който срещу 3000 лей го прехвърлил съ моторната си лодка до „спасителния домъ“ на въпроснитѣ ренегати, които по една случайностъ не се намѣрили тамъ. Калмукана издалъ нѣколко особни сигнала къмъ колибата. Като не получилъ отговоръ, приближилъ се до брѣга и Митю Петковъ, подпомогнатъ отъ войника (който плувалъ съ лодката) слѣзълъ на българския брѣгъ и се препалъ на пограничния постъ въ с. Бръшленъ.

По сжщия начинъ и по сжщия пътъ е преминалъ границата Краю Илиевъ на 38 год. отъ с. Асваткѡй, заедно съ семейството си, като е платилъ 10000 лей на Калмукана. Краю Илиевъ разпрѣя, че Рада Матева, 18-годишна, била насилствено задигната отъ дома на баща си отъ единъ цинциаринъ и била отнесена въ Узунджа-Орманъ. Сжщиятъ разпрѣя, че Симеонъ Куневъ на 60 години отъ с. Асваткѡй, човѣкъ съ сръбно материално положение, единъ денъ обрналъ вниманието на сседа си цинциаринъ да не прекарва добитѣка си презъ овошната му градина, защото последния, чешейки се о фиданкитѣ, поврежда ги. Цинциаринътъ, по подобие на вълка, който искалъ да изяде агнето подъ предлогъ, че му мжтѣло водата, въпрѣки че агнето пиело вода подъ течението, вмѣсто да се вразуми и остави вандалинята си, счелъ молбъ та на стареца Симеонъ Куневъ за обидъ и веднага се затичалъ къмъ оградата на овошната градина на Куневъ, изкъртва една цепеница, настига стареца и му нахнася тахвъвъ побой, че той, Симеонъ Куневъ, едвамъ можалъ да си отиде въ къщи. Сжщата участъ изпатилъ и Калчо Добревъ на 50 години. Той пъкъ е билъ до смъртъ отъ цинциарина, който живѣлъ въ неговата къща. Причината била тази, че Добревъ не му позволявалъ да вади прозорцитѣ и вратата на една отъ стаятѣ му. Побоятъ билъ така силенъ, че домашнитѣ на Добревъ били принудени да заколятъ овца и съ кожата да завиятъ тѣлото на бития. Домашнитѣ на бития веднага съобщили на шефа — началника на джандармерията и на фелтфебела началникъ на едно войсково отдѣление, които отишли въ дома на Добревъ, сварили цинциарина като бие Добревъ, но тѣ вмѣсто да отърватъ мжченика, напротивъ, съ мимики насърждавали зѣбра цинциаринъ да продължава своята операция и нереновски се наслаждавали отъ пишъцитѣ на нещастника. Това

се стохиялна частъ отъ ония звѣрства, които се вършатъ отъ дивашкото цинцарско племе надъ беззащитното и онеправдано българско население въ клета Добруджа. Влашката олигархическа властъ не е чужда на тѣзи звѣрства, тя ги держира задкулисно и при факти си мие ржцетъ като Пилата, или пъкъ приписва всичко онова, вършено отъ цинциаритѣ, на „български бандити“.

Ако се направи едно сравнение съ звѣрствата на турската властъ преди 550 години, когато сж завладѣли България и унищожиха българската властъ, съ днешния въкъ — съ завладѣването на родината ни Добруджа отъ чокойска Ромъния — ще се убедише, че нѣма почти никаква разлика въ срѣдствата, съ които си служатъ завоевателитѣ власи днесъ, макаръ че днесъ човѣчеството живѣе въ 20-и, божемъ, въкъ. Още поясно да илюстрирамъ последнитѣ си редове, ще помѣстя единъ малкъ исторически пасажъ отъ „Българска историческа библиотека“ стр. 144.

„... Саременицитѣ Цамблакъ и видинския Митрополитъ Йосифъ ни даватъ доста сведения за начина, по който турцитѣ се отнесли къмъ завладѣната българска столица. Търново е преживѣлъ всички ужаси на всѣки насилствено завладѣнъ градъ, а сврѣхъ това и Столиченъ. Българската властъ била унищожена и въ него поставенъ турски управителъ и гарнизонъ. Българскитѣ патриархъ билъ пратенъ на заточение и независимата българска църква унищожена и подчинена направо на цариградския патриархъ, отъ когото следъ години билъ пратенъ обикновенъ митрополитъ въ Търново. Българската интелегенция, болярска, духовна или богата, която била носителка на българскитѣ държавни идеи, и следователно, опасна за турцитѣ, била унищожена — изклана, потурчена или изселена въ Азия. Царскитѣ палати били предадени на пламъцитѣ. Много църкви, по виднитѣ, били обрнати въ джамии. Всевъзможни пакости, кланета и разрушения били причинени на населението.

Тѣ се старели да унищожатъ връзката съ близкото минало и спомена и стремеха къмъ него у българското население. Тѣ опожарили царскитѣ дворци въ Търново, които могли да будятъ спомени за минало величие. Най-голъмо внимание, обаче, тѣ обрнали на изкореняване на водещитѣ слоеве въ Търново, които се явявали сжщевременно носители на българската държавна идея. Съ тѣхъ победителътъ се отнесълъ безпощадно: всички търновци, знати, боляри и др. които се отличавали и изпъквали съ своя знатенъ родъ или съ своето богатство или съ своето обществово положение или другоаче, били просто изкоренени изъ града. 110 души измежду най-виднитѣ отъ тѣхъ били примамени отъ турския управителъ въ една търновска църква и тамъ изклани. Останалитѣ или били потурчени, или били насилствено изселени и изпратени въ М. Азия, безъ да могатъ да видятъ вече роденъ край. Заедно съ тѣва и умственитѣ български работници и книжовници били разгонени и забѣгнали въ сѣсденитѣ страни.

Въ тая разрушителна дейностъ на турцитѣ въ победената българска столица, може би, най-знаменителната тѣхна постъпка е билазаточението на последния патриархъ Евтимий и унищожението заедно съ това на търновската патриаршия. То не било една случайностъ, а една държавническа зръло обмислена турска мѣрка.

Нека читателътъ следъ като прочете горния цитатъ, да се поспре и сериозно се замисли върху съдържанието му и върватъ ще блѣсне предъ него сжщата картина, която днесъ се рисува въ родината му. По сжщия пътъ върви потисникътъ влахъ и цинциаринъ и гони сжщитѣ ония цели, които е гонилъ турчинътъ преди 500 години.

За срамъ на днешното чвѣчество и за 20 въкъ задето се търпятъ племена съ дивашки инстинкти!

Бергсъ

Оплакватъ се н тѣ

Въкъ „Лежониари“ въ първия си брой отъ 16 январий н. г. помѣства едно оплакване отъ страна на колониститѣ въ с. Мусу Бей, въ което последнитѣ на брой 35 души надаватъ аларма и съ отчаяние донасятъ до окръжния управителъ, че българитѣ, въоржжени, на конни групи, всѣка вечеръ ги заобикаляли, стреляли, псували и заплашвали да напустнатъ селото, защото иначе щѣли да ги запалятъ и да ги изсѣкатъ . . . като говеда.

Съ сила, — продължава оплакването, — влизаатъ изъ къщитѣ ни, изнасяватъ женитѣ ни и заплашвайки ги съ смъртъ, подигратъ се съ тѣхъ, псуватъ ромънската държава и заявяватъ, че всички въ Добричъ, отъ малкъ до голъмъ, сме били пунгаши.

Окръжниятъ управителъ въ Добричъ, заедно съ сенатора Цонко Пенковъ, веднага посетили с. Мусу Бей. Свикали всички подписали оплакването колонисти и подъ редъ ги разпитвали дали всички горензброени ужаси сж вѣрни.

Тѣ отворили отъ учудване уста и питали: „Какви ужаси?“

Прочело имъ се подписаното заявление и когато окръжниятъ управителъ свършилъ, подига очи и какво да види: — Хората се хванали за главитѣ и се вайкатъ! Нито хабъръ си иматъ, нито поментъ отъ всички изброени ужасни и страхотни. Опровергаватъ всичко, заявяватъ тържествено, че живѣятъ отгълно съ мѣстното население и че никога не сж се оплаквали. Тѣ били подписали само е д и а бѣла хартия. Известни г-да имъ обяснили, че съ това заявление ще искатъ да имъ се даде отбрано семе за предстоящитѣ посѣви.

Безсрамие

Въ в-къ „Универсулъ“ се повизава известниятъ ренегатъ Мичиора, който въ противовесъ на анкетата на в. „Диминяца“, е предприелъ нова „анкета“, за да оправдае извършенитѣ отъ цинциаритѣ жестокости надъ българското население въ Добруджа.

Въ редица последователни броеве, Мичиора изнася „болкитѣ“ и „страданията“ на цинциаритѣ и „жестокостята“ и „коравострдечнето“ на българитѣ, които не проявявали никакво състрадание къмъ културтрегеритѣ на ромънизма въ Добруджа.

Да се описватъ всички измишльотини на тоя господинъ е излишно. Достатъчно е да се предаде изнесенитъ „фактъ“ въ „Универсулъ“ отъ 25 февруарий.

Въ Алфатаръ, чисто българско село отъ 1000 къщи, били заселени 70 цинцарски семейства, настанени въ 50—60 български къщи. И, както предава Мичиора, една вечеръ голъма група българи наваднали цинциаритѣ съ виковете „да живѣе царъ Бърисъ“, за да ги изгонятъ отъ селото, но тѣ — голъмитѣ герои не сж се оставили!

Може ли да се допусне по-голъма глупостъ отъ тая? Въ една област поставена вѣнъ отъ законитѣ, българското население да не си е изпило ума и да вика „Да живѣе царъ Бърисъ“?

— И тоя одитка хитрита е намѣрила мѣсто въ в. „Универсулъ“, който минаваше ужъ за „сериозенъ“ вестникъ.

На какво ли не сж способни тия ромъни!

Младежки секретариатът

1. Въ изпълнение волята и решенията на първата младежка конференция, избраният от нея и санкциониран от конгреса младежки секретариатът издаде циркуляр № 2, въ който конкретно посочи организационните и културно-просветни задачи на организираната добруджанска младеж. Всички младежки групи трябва да изпълнят нарежданията въ него.

2. Освен съществуващите младежки групи при дружествата, обединени въ лицето на своя секретариат, никакви други организации не могат да говорят и представляват организираната добруджанска младеж. Дейността на групичката младежи, самоизбрали се за централно управително тѣло на несъществуващия Д. М. С., е противоставна и противоконгресна. Истина е, че Д. М. С. нѣмаше конференция и, следователно, тя не е избрала никакво Ц. У. Т. и не е гласувала съчиненият въ София резолюции.

3. Вестникът, който тази групичка издава, е тѣхен личен орган, и всички младежи добруджанци, също така и всички младежки групи, трябва да не го четат и да го връщат обратно въ редакцията. Никакви тѣхни нареждания не могат да ангажират младежките групи при дружествата, които си имат свой орган и законно избрано ръководство.

Добруджанският хоръ въ Русе

Русенският смѣсен хоръ на добруджинци под умѣлото ръководство на г. Ил. Йордановъ е бил винаги тѣхна гордостъ.

На 24 м. м. хорътъ е изнесъл концертъ въ салона на Модерния театър, който — споредъ отзывитъ въ русенската преса — е бил въобще единъ отъ рѣжкитъ концерти, давани досега въ Русе. Въ програмата сж били застъпени хоровитъ пѣсни: „Добруджанецъ“, „Мило либе, лека ноць“, „Надгробна пѣсенъ“, „Дунавски вълни“ и тържественния хоръ „Камбанитъ на Щрасбургската катедрала“; последниятъ е поставенъ твърде рѣдко на българска сцена поради своята сложностъ и трудностъ въ изпълнението.

„Добруджанският хоръ въ Русе — казва се въ единъ отзывъ въ в. „Русенска поща“ — работи съ едно рѣдко усърдие, скромно и безъ да се надценява. Той не се ограничава въ рамките на едно тѣсно пропагандаторско и локален патриотизъмъ, а си поставя по-широки задачи, които даватъ едно творчество еднакво близко на всички — изкуство, което не преследва груби тенденции, а унифицира творческитъ стремежи.

Въ програмата му тоя пътъ бѣха застъпени композиции отъ голѣми автори, като Брамсъ, Франць, Листъ и др.“ Хвала и честъ на добруджанци въ Русе, че редица години вече поддържатъ единъ хоръ, който е гордостъ не само за тѣхъ, но изобщо за добруджанското име.

Края . . .

Кюстенджанскиятъ в. „Добруджа жуна“ (16. II) пише следното за доклада на правителствената еикетна комисия по автетиране положението въ Добруджа:

Пр ф. Василе Мушъ, отъ комисията за анкетиране на положението въ Четиригълника, е представилъ вчера на министра на вътрешнитъ работи г. Вайда-Воеводъ репорта съ заключенията на еикетата, направена отъ смѣсената комисия въ двата окръга на Нова Добруджа.

Комисията е на мнение, че каквото и изменение да се направи на закона за собствеността въ Добруджа, отъ него трябва да последва едно затвърдяване на положението на ромънскитъ колонисти, на които трябва да се признаетъ спечеленитъ права.

Общъ фронтъ

Ромънската преса печата разкрития за готвещитъ се комунистически събития въ кралството.

Характерна е следната подробностъ: Видниятъ комунист, Колманъ, споредъ в. „Универсулъ“ (28 II) билъ държалъ въ Плоещъ речъ, въ която говорилъ за единенъ фронтъ съ работническитъ комунистически партии и поддѣления въ България, Югославия и Гърция.

Ораторътъ билъ издигналъ и лозунга за Балканска федерация, като вблегналъ въ заключение на речта си и върху нуждата всички потиснати да подадатъ братска ръка на съветска Русия.

Има и добруджанци, които издигатъ тѣзи лозунги, само че не въ комунистическата партия, а срѣдъ емиграцията. Тѣзи наемници бѣха изключени отъ XII ред. конгресъ за провокаторската имъ дейностъ.

Коста Ивановъ

Скоропостигно е починалъ при изпълнение на отечествения си дългъ на 20 февруарий Коста П. Ивановъ, 21 годишенъ, родомъ отъ с. Инанъ чешме, Добруджа.

Отъ некролога на Младежката група „Стефанъ Караджа“ въ Варна заемаме следнитъ редове:

„Сжгли Коста! Ти бѣше привързанъ къмъ освободителното дѣло на Добруджа, нареденъ винаги съ първитъ редици на борбата. Ти винаги се призоваваше на позива за безаветна служба въ храма на поробената ни Родина. Прости!“

Заветъ

Кога срѣднощнитъ камбани
Размахатъ ледени крила
За бунтъ тѣлпитъ да събудятъ
Отъ хижи, градове, села . . .

Не чакай ме при тебе, майко,
Глава да скрия въ топѣлъ скуть, —
Смъртъта за майна ше ми бжде,
Милювка — черниятъ [баруть.
А вѣсть кога до тебе стигне,
Че падналъ съмъ въ борбата пръвъ —
Сълзи не лѣй, а изправи се
Предъ братската поолѣта кръвъ.

И горѣ, закълни тогава
Борцитъ, майко, до единъ
Въвъ подвигъ и борба велика
Да паднатъ, като твоя синъ!

А утрито кога огрѣе
Последнио разбитъ затворъ,
Ти съ бѣло знаме поздравя го
И отъ нашия бедняшки дворъ! . . .

В. Павурджиевъ

ХРОНИКА

Новитъ кореспонденти на вестника да си съобщатъ незабавно адреситъ въ редакцията, за да имъ се изпратятъ кореспондентски карти.

Старитъ кореспонденти да сторятъ сжщото, за да имъ се замѣнятъ картитъ.

Кореспондентитъ на младежкитъ групи сжщо да си съобщатъ адреситъ, за да ги снабдимъ и тѣхъ съ надлежитъ карти.

Устава на съюза за разпратихме въ ограничено количество до всички дружества. Очакваме нови поржчки.

Вѣнчали сж се на 10 т. м. нашиятъ сънародникъ г. Маринъ Василевъ отъ гр. Силистра и г-ца Мара Герджикова отъ гр. Свищовъ.

Честито!
Въ театралния салонъ на българската прогимназия въ Букурещъ е била представена съ успѣхъ българската пиеса „Майстори“ на Рачо Стояновъ.

Откриването на Народния театъръ съ пиесата на Йорданъ Йовковъ ше стане на 17 мартъ. Това за сведение.

Вмѣсто злободневка

(Изъ едно частно писмо)

„ . . . и тѣй, момчето решило да избѣга въ България и поело къмъ границата. Като приближило къмъ нея, забелязало, че двама ромънски войници го преследватъ. То усилло бѣга си. Тогава войничитъ взели да стрелятъ по него, но момчето било побързо отъ влашкитъ куршуми. Тогава единиятъ войникъ хвърлил пушката, виджайки, че съ нея не може дори да сплани едно добруджанско момче и започва да прави кущия следъ момчето. Въ тази гонитба тѣ преминали отсамъ границата и навлѣзли въ с. Голѣмо Ботево, дего единъ здравенакъ пишалъ влаха и му далъ да разбере, че тука е България и че българската конституция не позволява преминаването на границата по такъвъ начинъ.

Е, какъ ти се струва тази работа, драгий приятелю? Вѣрвашъ ли, че таквъ храбрый войникъ може да се намбри въ друга армия? Каква гореца кръвъ! Каквъ буенъ духъ! Съ таква войници не Добруджа, но цѣлия свѣтъ ше бжде завойкуванъ отъ Ромъния. Сигурно войничитъ на Наполеона сж били все такава! Интересно е да се знае какъ ли би бѣгалъ по обратна посока (къмъ Черна-вода, наприимѣръ) и дали не би прескочилъ Дунава на единъ скокъ? Азъ допушчамъ и нѣщо друго: — да не би пъкъ да е съмишленикъ на нашитъ момчети, които ратуватъ за балканска федерация, та затова за моментъ е допушталъ, че вече не сжществува граница между Ромъния и България? Както и да е, храбрый войникъ! Но, все пакъ, отговори ми ти на следния въпросъ: — би ли продължавалъ да бѣга войникътъ следъ момчето, ако момчето се бѣше обърнало и спрѣло? . . .

Твой Димо

Изъ живота на дружествата

София. — Дейността на д-во „Добруджа“, въпреки честитъ пререкания на групичката раздорници, заслужава ълна похвала. Наредъ съ уреденитъ реферати, за които в. „Добруджа“ своевременно е давалъ най-подробни сведения, не по-малко интензивна е била и благотворителната дейностъ на д-вото: само за времето отъ 10 X 928 г. до 26 II т. г. сж били раздадени помощи на обща сума 12504 лв. (тукъ влизатъ и подаренитъ суми на дружеството „Червенъ кръстъ“).

Пакъ отъ името на „Червенъ кръстъ“ дружеството раздаде на 233 семейства долни и горни дрехи.

Потози случай въчинитъ люкари, нѣколцина раздорници около изключения П. Вичевъ, сж вуснали въ ходъ най-отвратителни лѣжки, които будятъ съжаление и погнуса срѣдъ добруджанци.

Раздаването на дрехитъ стана чрезъ комисия, въ която участвуваха г-житъ Лингорова, Арнаудова, Айдемирска и г. г. Г. Казанджиевъ, Ив. К. Томовъ и Ст. Гицовъ. На нуждающитъ бѣха раздадени около 2500 парчета бѣли и горни дрехи.

Привеждаме по-долу нѣкои данни за финансовото състояние на д-вото, които нагледно показватъ каква е била дейността му презъ отчетно време: въ касата на дружеството за времето отъ 10 X 928 г. до 26 II т. г. сж постъпчили отъ членски вноски 6962 лв., отъ встъпителенъ — 760, отъ делегатски — 1108, отъ издадени удостоверения — 1190, отъ дарения на добруджанци и добруджанки — 13200, отъ вечеринки и утѣ — 16480 или *всичко приходъ — 41918 лв.*

По-големитъ пера въ разхода на дружеството сж били: за наемъ 5500 лв., за помощи 12,504 лв., за инвентаръ 500 (днесъ канцеларията на дружеството е значително обогатена отъ днешното и мичалото настоятелство), за освѣтление 1073 и др.

Тѣзи цифри достатъчно ясно говорятъ за проявената дейностъ отъ Софийското дружество „Добруджа“, която заинтересовани лица искатъ да очернатъ и zlepоставятъ.

Истанияването на бѣжанцитъ

То става твърде бавно. Това се вижда и отъ даннитъ, които министърътъ на финанситъ, г. Молловъ, даде въ Народното събрание.

Досега сж получили земя 24,466 бѣжански семейства. Иматъ ли, обаче, всички жилища, иматъ ли необходимия инвентаръ, за да могатъ да обработватъ дадената имъ земя?

На тоя въпросъ отговорътъ далечъ не е задоволителенъ. Защото, споредъ съобщенитъ отъ министра данни, досега сж построени къщи само за 1846 семейства; а известно е, че всѣко селско стопанство има нужда отъ жилище за хората и оборъ за добитъка.

Даннитъ и за раздадения работенъ добитъкъ далечъ не сж задоволителни. Само 8,000 семейства иматъ зевгаръ волове. Какъ ше обработватъ земята останалитъ 16,466 семейства, които сжщо сж оземлени? — Раздадени сж коли, плугове, брани, но само на около 8,000 семейства.

Отъ изнесенитъ отъ министъръ Молловъ данни се вижда, че по-големата частъ отъ бѣжанскитъ семейства сж получили земя, но че само

Нека отбележимъ при това, че предъсществуващитъ бюджети на дружеството сж били 13,475 лв., 75,500 лв., и пр. за едно време отъ една година.

Сегашното настоятелство, както и миналото завариха едно съвсемъ лошо наследство: днесъ дрвото е изплатило и тѣхнитъ задължения.

Всичко това се дължи до голѣма степенъ на г. Георги Казанджиевъ.

Нови настоятелства

с. Душубакъ, Разградско. Мар. Г. Стодевъ, Нед. Д. Кулчевъ, Дим. Ивановъ, Кр. Кръстевъ и Ник. Г. Терзиевъ. Провѣрителенъ съветъ: Вел. Минчевъ, Сава Кръстевъ и Тод. Ивановъ.

с. Заветъ, Кеманларско. Тод. Г. Ракаджиевъ, Хр. Христова, Ат. Еневъ, Йорд. Пеневъ и Йорд. Недѣлчевъ. Провѣр. съветъ: Алекс. Стояновъ, Игн. Лазаровъ и Стеф. Йордановъ.

с. Слив поле, Русенско. Йорд. Панковъ, Ив. Димитровъ, Сл. Кобуровъ, Дяко П. Чакърровъ, Ст. Ив. Стояновъ, Г. Ив. Шоричеловъ. Провѣр. съветъ: Г. Ив. Димитровъ, Дим. Д. Станевъ и Ив. Митевъ.

с. Голѣма Кокарджа, Кеманларско. Ив. Г. Минковъ, Вълчо К. Таушановъ, Провѣр. съветъ: Г. Илиевъ и Войко Ивановъ.

с. Глоджево. Йорд. Цоневъ, Г. Мариновъ, П. Ковачевъ, Хр. Йордановъ, Недю Николовъ. Провѣр. съветъ: Хр. Пенчевъ, Алекс. Игнатовъ и Цанко Христова.

с. Мартенъ, Русенско. Г. Костадиновъ, Тод. Тодоровъ, Ст. Р. Балтаховъ, Ник. Станковъ и Дим. Костадиновъ. Провѣр. съветъ: Пет. Георгиевъ, Георги Ивановъ и Димитъръ Костадиновъ.

И. К. и редакцията пожелаватъ на новитъ управителни тѣла неуморна и полезна работа за преуспѣване на общото дѣло.

Бургазъ. Дружеството е взело хубаво решение да събере волни помощи между членоветъ си и да ги раздаде на своитъ бедни съотечественици.

Ето единъ примѣръ, достоенъ за подражание отъ всички дружества!

Ромънски прийоми.

Читателитъ на в. „Добруджа“ си спомнятъ името на ромънския писател Емануилъ Букуца. Сжщиятъ е написалъ въ Букурещкото списание „Мисль“ възторжена статия за творчеството на добруджанския писател Йорд. Йовковъ, безъ да споменава нито дума за Добруджа, която нашиятъ сънародникъ така вдъхновено е възпѣлъ.

Знае се, че Йовковъ не е написалъ досега нито редъ, въ който да не говори или да не възпроизвежда сждбата на нашата Родина. Това заинтересовано отношение на ромънската критика къмъ дѣлото на Йор. Йовковъ не ни изненадва. Подчертаваме факта, защото ромънцитъ почнаха вече да се страхуватъ, когато споменаватъ името на Добруджа.

малка частъ отъ тѣхъ сж поставени при условия, да могатъ да обработватъ земята и да се прехранватъ отъ нея.